

آیت‌الله اراکی در بزرگداشت شهید سرلشکر محقق

اقدام علیه ترامپ و نتانیاهو واجب شرعی و دفاع از مقدسات اسلامی

عضو هیأت‌رئیسه مجلس خبرگان رهبری تصریح کرد: شهدای راه ولایت از جمله سردار حاج حسن محققی، در حقیقت سربازان امام زمان ^(عجالت‌الله تعالی له) هستند.
شهدات در راه ولی‌فقیه، همان شهدات در رکاب امام عصر ^(عجالت‌الله تعالی له) است؛ چراکه ولایت فقیه، ادامه ولایت معصوم و اوامر ایشان امتداد دستورات حضرت ولی عصر ^(عجالت‌الله تعالی له) است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله محسن اراکی در مراسم گرامی‌داشت سردار شهید حاج حسن محققی، جانشین سازمان اطلاعات سپاه و از شهدای حمله رژیم صهیونیستی که در مسجد رفعت قم برگزار شد، با اشاره به جایگاه ولایی شهدات در فرهنگ دینی، تأکید کرد: در منطق دین، شهدات نه‌تنها موجب کاستی نمی‌شود؛ بلکه مایه فرونی، برکت و استحکام جامعه ایمانی است.

میثاق اطاعت و پیمان نصرت؛

بنیان‌های جامعه دینی

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه، با اشاره به دو رکن اساسی در شکل‌گیری جامعه دینی،

حجت‌الاسلام والمسلمین ایزدهی

دفاع از ولی‌فقیه در برابر تهدیدات نوین: تلاقی فقه، امنیت و عقلانیت راهبردی

رئیس پژوهشکده نظام‌های اسلامی با تبیین تحول در شیوه‌های تهدید علیه ولی فقیه، آن را مصداقی از «محاربه» در ساختار فقه سیاسی دانست و تأکید کرد: در برابر تهدید عملیاتی‌شده، منتظر ماندن بی‌تدبیری است؛ راهبرد فقهی، اقدام پیش‌دستانه برای بازدارندگی و حذف تهدید پیش از وقوع است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین سید سجاد ایزدهی رئیس پژوهشکده نظام‌های اسلامی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در نشست با عنوان «طرفیت‌های فقه برای دفاع از ولی امر مسلمین و جامعه اسلامی» ۱۸ تیر ماه در دانشگاه باقرالعلوم ^(عجالت‌الله تعالی له) قم برگزار شد، مقابله با تهدید علیه ولی امر را امری عقلایی دانست.
در ادامه به متن سخنان وی اشاره می‌شود.

تمایز امنیت نظامی و انتظامی

به نظر می‌رسد بررسی فقهی و امنیتی موضوع دفاع از ولی فقیه، را باید در دو محور «موضوع‌شناسی» صحیح و «روش‌شناسی حل مسئله» پیگیری کرد.
در این خصوص چند نکته بیان می‌شود.

نکته نخست؛ در موضوع دفاع از ولی امر مسلمین. اعم از امام، حاکم یا ولی فقیه. باید به این نکته توجه داشت که ماهیت بحث، امنیتی است و نه انتظامی. نکته دوم؛ موضوع ما «امنیت نظامی» است، نه امنیت انتظامی. بنابراین، مفاهیمی مانند «محاربه» به معنای اشهار سیف و اخافه، که عموماً در سرزمین اسلامی و در نظم اجتماعی داخلی مطرح‌اند، موضوع این بحث نیستند. آنچه محل بحث است، تهدید امنیتی از جانب دشمن خارجی است که ماهیت آن با تعبیری مانند محاربه و با مسامحه دشمن حربی هم‌خوانی دارد.

این موضوع از موضوعات مستحدثت به شمار می‌آید؛ زیرا در گذشته، دفاع از امام معمولاً به این صورت بوده که امام یا حاکم، نقش مدافع دیگران را بر عهده داشته است. کمتر دیده شده که امام در معرض تهدید مستقیم باشد و مردم مأمور به دفاع از او گردند. علت آن نیز شکل و ساختار جنگ‌ها در گذشته بوده است که امام نقش هدایت لشکر را به عهده داشت. همین امر موجب می‌شد حاکم معمولاً در خط مقدم نباشد و تهدید شخصی او دشوار باشد.

تغییر بستر تهدید در عصر مدرن

با تحول در ابزارها و شیوه‌های جنگ، اکنون شرایطی ایجاد شده است که تهدید مستقیم علیه شخص ولی فقیه یا رهبر یک جامعه اسلامی، حتی در مناطق غیرنظامی نیز ممکن شده است. بنابراین، دیگر نمی‌توان به استدلال‌های پیشینی در این زمینه بسنده کرد و باید واقعیت‌های جدید را در تحلیل‌ها وارد کرد.

از این روی نمی‌توان به ادله‌ای که در خصوص دفاع از امام و ... وارد شده است استدلال کرد. هر چند که ممکن است دلالت‌هایی داشته باشند.

اگر دشمنی که تهدید را به شکل بالفعل ابراز می‌کند، حربی است که حکم آن قتل می‌باشد. هرچند که حکم اولی در خصوص دشمن حربی قتل در معرکه جنگ است نه قتل. اما حکم قتل به دلیل عداوت عینی است که در او وجود دارد.

ضرورت حمله پیش‌دستانه

اگر تهدید بالفعل ولی فقیه یا نظام اسلامی در جریان باشد، حکم غدو در معرکه جنگ را دارد. معرکه نیز در زمان حاضر مصداقی متفاوت‌تری نسبت به قبل یافته است و شامل جنگ نرم، اقتصادی و ... می‌شود که در این موارد حکم قتل بر غدو بار نمی‌شود. اما حکم غدو در معرکه قتل است و از این روی اگر شخصی از دشمن نیز دستور به قتل بدهد، به دلیل مناسبت حکم و موضوع، حکم اولیه بر آن بار می‌شود که قتل است.

دفاع از ولی امر به چه معناست؟

این موضوع مفهومی بسیار عام است. اهل‌بیت و ائمه اطهار ^(عجالت‌الله تعالی له) عمدتاً در معرض ترور و تهدید، به معنای زمان خودشان، قرار داشتند. پرسش اینجاست که مردم در مواجهه با آن چه می‌کردند؟ اگر تهدید داخلی نباشد و بخوایم آن را در حوزه تهدید بیرونی بررسی کنیم، در صورت حمله به حاکم، تکلیف چیست؟ ممکن است گفته شود باید پاسخ داد یا ممکن است گفته شود اگر حمله‌ای صورت گرفت، نباید به آن فعلیت بخشید. اگر فردی به دو نفر حمله کرده و سپس اعلام کرده باشد که نفر سوم را نیز هدف قرار خواهد داد، آیا باید منتظر ماند تا اقدام کند؟ یا اینکه باید پیش از اقدام او، حمله‌ای پیش‌دستانه صورت گیرد و عامل فتنه از میان برداشته شود، چرا که می‌دانیم فردا اقدام خواهد کرد.

حمله پیش‌دستانه به منظور ایجاد بازدارندگی انجام می‌شود. بازدارندگی نیز دو شکل دارد: یا تهدید به‌طور کامل از بین برده می‌شود، یا ابزار تهدید از عامل آن سلب می‌گردد. بر همین اساس، کیفیت دفاع تابع آن است که دفاع در برابر چه چیزی صورت می‌گیرد: تهدید، ترور، حمله، تهاجم یا تعرض. هر یک از این موارد، اقتضای خاص خود را دارد.

با تحول در ابزارها و شیوه‌های جنگ، اکنون شرایطی ایجاد شده است که تهدید مستقیم علیه شخص ولی فقیه یا رهبر یک جامعه اسلامی، حتی در مناطق غیرنظامی نیز ممکن شده‌است. بنابراین، دیگر نمی‌توان به استدلال‌های پیشینی در این زمینه بسنده کرد و باید واقعیت‌های جدید را در تحلیل‌ها وارد کرد.

اگر دشمنی که تهدید را به شکل بالفعل ابراز می‌کند، حربی است که حکم آن قتل می‌باشد. هرچند که حکم اولی در خصوص دشمن حربی قتل در معرکه جنگ است نه قتل. اما حکم قتل به دلیل عداوت عینی است که در او وجود دارد.

نسبت دفاع با نظم انتظامی

مسئله‌ای که در اینجا بررسی می‌شود، در حوزه نظم انتظامی قرار نمی‌گیرد. در حوزه انتظامی، موضوع محاربه و مجازات‌های قضایی درون‌مرزی مطرح است؛ در حالی که در اینجا مسئله در سطح فرامرزی و مرتبط با حاکمیت و امنیت ملی است. لذا قواعد فقهی مانند تبعید و ... مرتبط با نظم عمومی، قابل تسری به این حوزه نیستند.

جایگاه عقل و بنای عقلا در حوزه امنیتی

امنیت، مسئله‌ای نص‌بنیاد نیست. به دلیل اینکه حوزه امنیت بازدارندگی را به همراه دارد، می‌توان گفت حکم آن را می‌توان با عقل و بنای عقلا به دست آورد. بسیاری از احکام مرتبط با امنیت، در متون دینی به‌طور مستقیم نیامده‌اند؛ بلکه عقل عملی و تجارب عقلایی، مبنای صدور حکم در آن‌ها بوده‌اند. در چنین فضایی، اجرای حکم پیش‌دستانه یا بازدارنده، به‌عنوان یک ضرورت عقلی پذیرفته می‌شود.

حفظ محور فرماندهی رکن پیروزی

در هر نظام جنگی، حفظ فرماندهی و‌محوریت تصمیم‌گیری، کلید تداوم انسجام است. تهدید علیه این نقطه محوری و نخ تسبیح، مستلزم واکنش شدید و فوری است. مdahنه در برابر چنین تهدیدی، به معنای تسلیم شدن در برابر شکست است؛ زیرا فرض چنین است که اصلاً جنگ به غرض قتل و تسلیم ایجاد شده است. بنابراین، حکم عقل و حتی برخی نصوص دینی، به دفاع مطلق از ولی امر حکم می‌کنند.

اگر تهدید نسبت به نقطه رئیسه شکل بگیرد،

مصیبت و اندوه نیست؛ بلکه نویدی است برای جامعه ایمانی؛ جامعه‌ای که شهید می‌دهد، نه‌تنها تضعیف نمی‌شود؛ بلکه به توان و نیرویی تازه برای ادامه مسیر دست می‌یابد.

شه‌اء سربازان امام زمان ^(عجالت‌الله تعالی له)

آیت‌الله اراکی در پایان تأکید کرد: شهدای راه ولایت از جمله سردار حاج حسن محققی در حقیقت سربازان امام زمان ^(عجالت‌الله تعالی له) هستند. شهدات در راه ولی‌فقیه همان شهدات در رکاب امام عصر ^(عجالت‌الله تعالی له) است؛ چراکه ولایت فقیه ادامه ولایت معصوم ^(عجالت‌الله تعالی له) و اوامر ایشان امتداد دستورات حضرت ولی عصر ^(عجالت‌الله تعالی له) است.

نباید منتظر ماند تا این تهدید محقق شود و سپس واکنش نشان داد. صرف تهدید در حوزه امنیتی، مستلزم اقدام پیش‌دستانه است. منظور از اقدام پیش‌دستانه، نه اقدام پیش‌گیرانه است؛ چرا که در اقدام پیش‌گیرانه ممکن است گفته شود فرد مورد نظر هنوز عملی انجام نداده، صرفاً شعار می‌دهد یا سر و صدایی ایجاد کرده است.

تهدید بالفعل، مجازات متناسب

مجازات تهدید، متناسب با موضوع آن است. اگر تهدید در سطح فردی یا تبلیغاتی باشد، ممکن است محکومیت‌های سبک داشته باشد؛ اما اگر تهدید ناظر به از میان بردن نظام اسلامی و رأس آن باشد، طبعاً باید با مجازاتی جدی مواجه شود تا صورت مسئله تهدید، حذف گردد که نتیجه یا باید او ابراز ندامت کند یا دست از سلاح بردارد یا از بین برود.

محاربه با خدا و رسول (که طبیعتاً منظور از آن جنگ مستقیم با خدا نیست، بلکه مبارزه با امت اسلامی و ساختار آن است)، ممکن است ذیل عنوان فساد فی‌الأرض نیز قرار بگیرد؛ چه در و را معادل هم بدانیم، و چه دو عنوان جداگانه اما مرتبط. بنابراین، می‌توان این قاعده را در موارد مشابه نیز جاری دانست.

حتی اگر کسی اطلاق این قاعده را نپذیرد، حداقل اولویت آن را ممکن است بپذیرد؛ به‌طوری‌که اگر فردی صرفاً با کشیدن سلاح یا ایجاد ترس در میان مردم بدون ارتکاب قتل باعث رعب و وحشت شود، مستحق مجازات سنگینی مانند قتل باشد، طبیعتاً در مورد کسی که تهدیدی عملی برای رأس نظام و بنیان جامعه ایجاد می‌کند، این اولویت به‌مراتب بیشتر خواهد بود.

توسعه مفهوم حرب در عصر مدرن

حال اگر فرض کنیم که فردی «حربی» است و باید با او مقابله کرد(قتل یا تسلیم کرد یا اسیر). این پرسش مطرح می‌شود که: آیا تنها در میدان جنگ (معرکه) می‌توان مقابله کرد؟ پاسخ این است که با توجه به پیشرفت تکنولوژی نظامی، شیوه‌های جنگی تغییر کرده‌اند. در گذشته معرکه جنگ محدود به میدان‌های مشخص بود، اما امروز سلاح‌های دور برد میدان جنگ را گسترش داده‌اند. از این‌رو، کسی که دستور جنگ دهد یا آن را مدیریت کند، حتی اگر فرمانده رسمی نباشد، می‌تواند مصداق «حربی» باشد.

حذف تهدید، اصل بنیادین دفاع

مهم‌ترین نکته در بحث دفاع از ولی امر، این است که باید صورت مسئله تهدید را از بین برد. این امر، گاه با حضور پررنگ مردمی، راهپیمایی‌های میلیونی یا حمایت اجتماعی حاصل می‌شود، و گاه با اقدام نظامی پیش‌دستانه؛ زیرا تهدید فعلی و عملیاتی‌شده است، فقط منتظر فرصت است تا ضربه بزند. از هر دو صورت، اصل اساسی، تأمین امنیت و جلوگیری از تحقق تهدید است. منتظر ماندن تا دشمن اقدام کند، نشانه بی‌تدبیری است و مقتضای جنگ نیست.

• اخبار ک‌وتاه‌ایران

• دستیابی متخصصان ایران به فناوری پیشرفته در حوزه پیوند بافت:

فقط در اختیار ۹ کشور در دنیا بود. با کمک این فناوری مرز دانشی ۲۹۵ فراورده حیاتی تولید شده که در درمان بیماری‌ها در زمینه‌هایی مثل ارتوپدی، جراحی قلب، سوختگی و حتی دندان‌پزشکی کاربرد دارند.

• **ایران به جمع دو کشور دارای دانش فنی تولید رادیوداروی نسل جدید برای تشخیص سرطان پروستات پیوست:** این رادیوداروی پیشرفته با فناوری بومی تولید شده و قادر است، سلول‌های سرطانی را در مراحل اولیه و با دقت بالا شناسایی کند.

• **چین میلیاردها دلار به حساب ایران واریز کرد:** در سه ماهه نخست سال جاری، مجموع مبادلات تجاری غیرنفتی ایران به ۴۳ میلیون و ۴۸۹ هزار تن کالا، با ارزشی بالغ بر ۲۴ میلیارد و ۶۸۴ میلیون دلار رسید. صادرات غیرنفتی در این بازه زمانی، به ۳۴ میلیون و ۴۷۶ هزار تن کالا، به ارزش ۱۱ میلیارد و ۶۵۵ میلیون دلار رسید که نسبت به مدت مشابه سال قبل از نظر وزن ۹.۳ درصد و از لحاظ ارزش ۱۴.۴ درصد کاهش داشته است.

• **آب دریای عمان به‌اصفهان رسید:** استاندار اصفهان: نخستین اقدام عملی در راه تأمین آب مورد نیاز صنایع اصفهان به نتیجه رسید. در این مرحله، امکان انتقال ۷۰ میلیون مترمکعب آب نمک‌زدایی‌شده دریای عمان به اصفهان فراهم شد. در مرحله نخست و پس از افتتاح پروژه، پالایشگاه اصفهان و صنایع شمال استان از این آب بهره‌مند می‌شوند و در مرحله بعد و ظرف روزهای آتی، مجتمع فولاد مبارکه و صنایع جنوبی استان نیز به این منبع، دسترسی پیدا خواهند کرد.

• **تلگرام کانال گروه هکری حنظله را بست:** کانال حنظله که در حال افشاگری جاسوس‌خبرنگار شبکه اسرائیلی اینترنشنال بود، توسط تلگرام بسته شد! گفتنی است، شبکه ایران اینترنشنال چندروز قبل توسط گروه هکری حنظله به‌طور کامل هک شد و اطلاعات ۷۱ هزار نفر که برای این شبکه اطلاعات فرستاده بودند، به دست این گروه افتاد.

• **کاهش تولید خودرو در سه‌ماهه نخست امسال:** بر اساس آخرین اطلاعات منتشرشده از سوی سه شرکت خودروساز ایران خودرو، سایپا و پارس خودرو، در سه‌ماهه نخست امسال در مجموع ۱۹۲ هزار و ۷۲۵ دستگاه خودروی سواری از سوی این سه خودروساز تولید شده است؛ این در حالی‌که سال گذشته در همین مدت ۲۳۲ هزار و ۱۵ دستگاه خودرو تولید و روانه بازار شده بود.

• **احیای کارخانه‌های راکد در دستور کار دولت:** رئیس شرکت حمایت از صنایع وزارت صمت: تاکنون ۱۲ هزار واحد تولیدی راکد در کشور شناسایی و برای احیای آنان اقدامات لازم انجام شده است.

• **ورود ۸ داروی جدید به فهرست دارویی کشور:** دبیر کارگروه بررسی و تدوین فهرست دارویی کشور: در پانصد و بیست و سومین جلسه این کارگروه که در نخستین روز پس از توقف جنگ ۱۲ روزه در سازمان غذا و دارو برگزار شد، ۸ مولکول دارویی جدید وارد فهرست رسمی دارویی کشور شدند. ۳ دارو برای مقابله با تشعشعات هسته‌ای، دو دارو برای درمان سرطان، یک دارو برای درمان بیماری ام‌اس، یک دارو برای درمان یک بیماری نادر متابولیک و یک دارو با کاربرد درمان چاقی، در این جلسه به فهرست دارویی افزوده شدند که پس از دریافت مجوزهای لازم، وارد بازار خواهند شد.

• **افزایش ۱۲ درصدی ثبت‌نام دانش‌آموزان پایه اول ابتدایی:** معاون آموزش ابتدایی، از رشد قابل توجه ثبت‌نام دانش‌آموزان پایه اول ابتدایی خبر داد و گفت: تاکنون ۹۴۲٬۴۳۰ دانش‌آموز پایه اولی ثبت‌نام شده‌اند که نسبت به گزارش پیشین، ۱۲ درصد افزایش داشته است.

• **رشد ۵۴ درصدی درآمد کارمزد بانکها در سال ۱۴۰۳:** بر اساس صورت‌های مالی سالانه بانک‌های پذیرفته‌شده در بازار سرمایه که در سامانه کدال منتشر شده است، مجموع درآمد کارمزد این بانک‌ها در سال گذشته، به ۸۸.۸ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به سال ۱۴۰۲، رشدی حدود ۵۴ درصدی را نشان می‌دهد.

• **نیم میلیون افغانستانی از ایران رفتند:** اخلاقی امیری، نماینده مجلس: تا الآن حدود نیم میلیون نفر از اتباع غیرمجاز به افغانستان برگردانده شدند. مودی مبنی بر برگرداندن فرزندان اتباع بدون پدر و مادر سراغ ندارم و به هیچ‌وجه تأیید نمی‌کنم و قانونی نیست؛ اما اگر این موضوع اتفاق افتاده، به ما گزارش بدهند، حتماً پیگیری می‌کنیم.

• **اعلام ایرادات هیأت نظارت مجمع تشخیص به «طرح تشدید مجازات جاسوسی»:** دهنوی سخنگوی مجمع: اعضای هیأت عالی نظارت برخی بندهای این طرح را واجد ابهاماتی دانستند؛ بنابراین در راستای رفع ابهامات، این طرح به مجلس ارجاع شد. هیأت عالی نظارت با کلیت این طرح موافق بود؛ اما باید تعریف کشورهای متخاصم به‌صورت دقیق و شفاف در این طرح کد شود که به‌صورت کلی مطرح شده بود. ابهاماتی نیز در مورد تشدید مجازات جاسوسی در دوران جنگ وجود داشت که مقرر شد، مجلس رفع ابهام و مجدداً به مجمع ارسال کند.